

Riktlinje
säkerhetskydd för
Köpings
kommunkoncern
2024–2026

© Köpings kommun

Rapporten skriven av
Harmen Rebel, 2024-04-04

Antagen av:

Klicka och skriv nämnd, datum och §

Innehåll

Inledning	4
Ansvar och organisation	5
Säkerhetsskyddsanalys	6
Befattningsanalys.....	7
Personalsäkerhet.....	8
Säkerhetsprövning förtroendevalda	9
Fysisk säkerhet.....	10
Säkerhetsskyddsklassificering	11
Informationssäkerhet	13
Utbildning	15
Uppföljning (kontroll, tillsyn).....	16
Incidentrapporterin	17

Inledning

Kommunkoncernens policy för säkerhetsskydd framställer att säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerad information inom koncernen omges av rätt sorts skydd. Denna riktlinje beskriver hur kommunkoncernen arbetar med säkerhetsskydd.

Säkerhetsskydd delas normalt in i tre olika arbetsområden:

- Informationssäkerhet, skyddet mot att information röjs, ändras, görs otillgängliga eller förstörs av obehöriga
- Fysisk säkerhet, skydd mot att obehöriga får tillträde till särskilda platser
- Personalsäkerhet, som förhindrar att personer som inte är pålitliga ur säkerhetssynpunkt arbetar i säkerhetskänslig verksamhet.

Ansvar och organisation

En säkerhetsskyddschef är utsett som i säkerhetsskyddsfrågor ska rapportera direkt till kommunchef för Köpings kommun och styrelsen i de kommunala bolagen. Berörda medarbetare har ett ansvar att följa gällande rutiner för kommunens säkerhetsskydd.

Säkerhetsskyddsanalys

Säkerhetsskyddsanalysen är den grundläggande delen i ett strukturerat och systematiskt säkerhetsskyddsarbete och utgör en förutsättning för att kunna vidta nödvändiga säkerhetsskyddsåtgärder. Säkerhetsskyddsanalysen ska ge svar på följande frågor:

- Vad ska skyddas?
- Mot vad ska det skyddas?
- Hur ska det skyddas?

I säkerhetsskyddsanalysen ligger fokus på att identifiera och bedöma skyddsvärden utifrån ett konsekvensperspektiv, det vill säga utifrån vilken skada en händelse kan medföra för Sveriges säkerhet. Detta skiljer sig exempelvis från många andra typer av analyser som även tar hänsyn till hur sannolikt det är att en händelse inträffar och får negativa konsekvenser. Säkerhetsskyddsanalysen ska uppdateras minst vartannat år eller vid behov.

En säkerhetsskyddsplan beskriver vilka åtgärder genomförs för att omhänderta behovet utifrån säkerhetsskydd.

Befattningsanalys

Med säkerhetsskyddsanalysen som grund görs en befattningsanalys. Syftet med befattningsanalysen är att få en tydlig bild av vilka befattningar som deltar i säkerhetskänslig verksamhet och vilket behov av placering i säkerhetsklass som finns. Vilken säkerhetsklass en befattning ska vara placerad i beror på vilken tillgång befattningen har till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och/eller vilken skada för Sveriges säkerhet som anställningen eller deltagandet kan orsaka. För kommuner är säkerhetsklass 2 och säkerhetsklass 3 aktuellt – säkerhetsklass 1 används endast av statliga myndigheter.

En anställning eller något annat deltagande får placeras i säkerhetsklass endast om behovet av säkerhetsskydd inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Får ta del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter	Möjlighet att orsaka skada för Sveriges säkerhet	Säkerhetsklass
<ul style="list-style-type: none"> • I en <i>omfattning som inte är ringa</i> får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>koalificerat hemlig</i>. 	Synnerligen allvarlig skada för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå A).	1
<ul style="list-style-type: none"> • I <i>ringa omfattning</i> får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>koalificerat hemlig</i>. • I en <i>omfattning som inte är ringa</i> får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>hemlig</i>. 	Allvarlig skada för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå B).	2
<ul style="list-style-type: none"> • I <i>ringa omfattning</i> får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>hemlig</i>. • Får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>konfidentiell</i>. 	En inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå C).	3
<ul style="list-style-type: none"> • Får endast del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen <i>begränsat hemlig</i>. 	Endast ringa skada för Sveriges säkerhet (konsekvensnivå D).	Ingen inplacering i säkerhetsklass (endast en grundutredning, alltså ingen registerkontroll)

Personalsäkerhet

Säkerhetsprövningen ska göras för alla personer som på ett eller annat sätt får ta del av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar, har tillträde till säkerhetskänsliga anläggningar eller på annat sätt deltar i verksamhet som berör Sveriges säkerhet. Säkerhetsprövningen ska genomföras innan en person genom anställning eller på annat vis deltar i sådan verksamhet.

Säkerhetsprövning består av på:

1. Personlig kännedom (en säkerhetsprövningsintervju)
2. Kontroll av uppgifter som framgår av referenser, betyg, intyg med mera (bakgrundskontroll)
3. Uppgifter hämtade från registerkontroll om personen ska placeras i säkerhetsklass 2 eller 3.
  - a. Om befattningen har placerats i säkerhetsklass 2 ska det göras en särskild personutredning som omfattar undersökning av den kontrollerades ekonomiska förhållanden.

Säkerhetsskyddschefen eller dennes biträdande, genomför säkerhetsprövningsintervjun. Frågorna som ställs i säkerhetsskyddsintervju tjänar två syften:

- För att bedöma lojalitet, pålitlighet och sårbarhet hos den som prövas
- För att säkerställa att de som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har tillräcklig kunskap om säkerhetsskyddet

Bakgrundskontroller omfattar betyg, intyg, referenser och uppgifter som den som prövningen gäller har lämnat samt andra uppgifter i den utsträckning det är relevant för prövningen.

Registerkontroll och eventuell särskild personlighetsutredning i samband med säkerhetsprövning utförs av säkerhetspolisen efter framställan av säkerhetsskyddschefen.

En ansökan om registerkontroll får göras endast om den som säkerhetsprövningen gäller kan antas komma att anställas eller på annat sätt delta i den aktuella verksamheten samt har klarat grundutredningen.

Innan registerkontroll och särskild personutredning får utföras ska den som säkerhetsprövningen gäller ha gett sitt samtycke till åtgärden. Samtycke anses gälla också för förnyade kontroller och utredningar så länge som den kontrollerade innehar samma anställning/befattning.

Utifrån all information (referenser, samtal, registerkontroll osv) som har framkommit görs en helhetsbedömning. Det är säkerhetsskyddschefen som beslutar om placering i säkerhetsklassat uppdrag.

Säkerhetsprövningen ska följas upp med ett säkerhetsskyddssamtal vartannat år för placerade i säkerhetsklass 2 och 3. I övrigt görs ny kontroll då särskild anledning föreligger. Register ska föras över samtliga säkerhetsklassade befattningar.

Avregistrering av ej längre aktuella personer ska genomföras snarast. Personer inplacerade i säkerhetsklass ansvarar själva för att meddela eventuella relevanta förändringar i sin livssituation. Dessa förändringar meddelas säkerhetsskyddschef.

Säkerhetsprövning förtroendevalda

Säkerhetsprövning ska inte göras för personer med politiska uppdrag eller vissa uppdrag som offentlig försvarare eller som ombud i domstol. Undantaget avser hela säkerhetsprövningen. Det ska dock förtydligas att undantaget endast gäller vid utövandet av det uppdrag som specificeras i lagtexten. En förtroendevald kan bli utsedd att delta i någon annan verksamhet, till exempel ledamot i en styrelsemyndighet, ledamot i en kommunal nämnd, statligt insynsråd, parlamentarisk kommitté eller en övning av något slag. Sådan verksamhet kan vara säkerhetskänslig enligt säkerhetsskyddslagen. Därmed är det inte så att den förtroendevalda är vald att delta i just denna säkerhetskänsliga verksamhet. Deltagandet sker alltså inte inom ramen för det politiska uppdraget i egentlig mening. Därför omfattar inte undantaget från säkerhetsprövning sådant deltagande.

Fysisk säkerhet

Tillträdesbegränsning enligt säkerhetsskyddslagen syftar till att hindra, fördröja eller förvarna om obehörigt tillträde till platser, anläggningar, inrättningar eller områden där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs eller som särskilt behöver skyddas mot terrorism – eller där hemliga uppgifter som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller skyddet mot terrorism bearbetas eller förvaras. Tillträdesbegränsning används även för att skydda personer, verksamhet eller egendom mot hot, angrepp eller våldsbrott.

Tillträdesbegränsning kan ske genom:

- Utfärdande och tillkännagivande av tillträdesförbud.
- Passerkontroll, antingen personell eller teknisk kontroll för in- och utpassering eller båda i kombination.
- Byggnadstekniska åtgärder såsom byggnadskonstruktioner, sektionering, lås eller stängsel.
- Bevakningstekniska hjälpmedel, larmanordningar och kamerabevakning.
- Inre och yttre bevakning.
- Inrättande av skyddsobjekt

Tillträdesbegränsningar ska utformas så att allmänhetens rätt att röra sig fritt inte inskränks mer än nödvändigt.

I kommunkoncernen tillämpas tillträdesbegränsning på följande sätt:

- Kort, koder och nycklar till utrymmen där hemliga uppgifter finns ska förvaras så ingen obehörig kan komma åt dem.
- Köping kommuns verksamheter ska ha en förteckning över samtliga kort, koder och nycklar som hör till utrymmen där det finns hemliga uppgifter, där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs eller som särskilt behöver skyddas mot terrorism. Förteckningarna ska förvaras i säkert utrymme hos ansvarig verksamhet.
- Det ska framgå i förteckningen till vem och när ett kort, en kod eller en nyckel har lämnats ut samt var reservkort, reservkod eller reservnyckel förvaras. Vidare ska det framgå när ett kort, en kod eller en nyckel har återlämnats.

Förlust eller misstanke om olovlig användning/kopiering av ovanstående tillträdesmöjligheter ska omedelbart anmälas till närmaste chef samt till säkerhetsskyddschefen.

Säkerhetsskyddsklassificering

Säkerhetsklassade befattningar handlar om personer, som går igenom en säkerhetsprövning. Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter handlar om information, exempelvis handlingar.

För hantering av information gäller att verksamheten styr krav på tillgänglighet, skydd mot obehörig åtkomst och förvanskning samt spårbarhet. Utifrån dessa aspekter ska informationen säkerhetsskyddsklassificeras varefter lämpliga skyddsåtgärder vidtas.

Informationen ska delas in i särskilda säkerhetsskyddsklasser utifrån den skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges säkerhet. Säkerhetsskyddsklasserna är som följer:

Säkerhetsskyddsklass	Skada som ett röjande av uppgiften kan medföra för Sveriges säkerhet
Kvalificerat hemlig	Synnerligen allvarlig skada
Hemlig	Allvarlig skada
Konfidentiell	Inte obetydlig skada
Begränsat hemlig	Ringa skada

Varje handling ska märkas så att det är tydligt vilka krav på säkerhetsskydd som gäller. Kravet på märkning gäller oberoende av handlingens form och täcker därför även lagringsmedier och handlingar i elektroniskt format. Anteckningen bör alltid göras på handlingens första sida, även om den sidan inte innehåller någon säkerhetsskyddsklassificerad uppgift. Anteckningen bör även innehålla hänvisning till tillämplig sekretessbestämmelse i OSJ, datum då anteckningen gjordes, samt vilken verksamhetsutövare som har gjort anteckningen. Om handlingen består av flera sidor bör alla sidor för ses med en mindre anteckning om säkerhetsskyddsklass som även hänvisar till anteckningen på första sidan.

Exempel anteckning säkerhetsskyddsklass

All information som säkerhetsklassificeras förtecknas i ett särskilt register.

Det är kommunens säkerhetsskyddschef som ansvarar för att säkerhetsklassificera information, samt för att bedöma vem som har rätt att ta del av den säkerhetsskyddsklassificerade informationen.

För att ta del av säkerhetskänsliga uppgifter måste en person:

- Bedömas som pålitlig från säkerhetssynpunkt
- Ha tillräckliga kunskaper om säkerhetsskydd
- Behöva uppgifterna för sitt arbete i den verksamhet där de hemliga uppgifterna förekommer

Den som ges behörighet ska även upplysas om vad säkerhetskänsliga uppgifter innebär samt, om det rör sig om icke-fast anställda (exempelvis konsulter), underteckna ett tystnads- och sekretessavtal.

Särskild rutin för hur hemliga handlingar ska hanteras finns.

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet inom säkerhetsskyddslagstiftningen syftar till att hindra obehöriga att få kännedom om säkerhetsklassad information. Dessutom ska informationssäkerheten hindra att sådana uppgifter ändras eller förstörs.

Nedan följer ett antal generella punkter som ska beaktas ur informationssäkerhetssynpunkt:

- Framställning av hemliga handlingar ska ske i en fristående dator (bärbar), som ska förvaras i säkerhetsskåp
- Den fristående (bärbara) datorn får aldrig anslutas till ett nätverk.
- Handlingar, dokument och datamedia, vilka innehåller hemlig information, ska förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte har möjlighet att ta del av uppgifterna.
- Kopiering av hemliga handlingar får bara ske på fristående kopiatorer.
- Vid kopiering av hemliga handlingar ska det antecknas på originalhandlingen samt i en särskild förteckning att kopiering av dokumentet har gjorts.
- Hemliga handlingar som inkommer eller som lämnas ut till behörig person för att ta del av säkerhetskänsliga uppgifter, ska kvitteras vid mottagandet.
- Hemliga handlingar ska inventeras en gång om året samt protokollföras manuellt i en separat förteckning.
- Makulering av hemliga handlingar och datamedia ska ske i en dokumentförstörare (spånstorlek max. 15 × 1,2 mm) i närvaro av två personer. Makuleringen ska dokumenteras i en separat förteckning.
- Säkerhetsskyddsklassificerade handlingar får endast skickas digitalt med försvarsgodkänd kryptofax. Sänds handlingen med brev (i grönt kuvert) inom Sverige ska det skickas som värdepost utan att det framgår att det utgör hemlig handling.

Några exempel på hur det kan se ut.

	Lagstöd	Hur skyddas informationen
Krigsorganisation Säkerhetsskyddsanalys	15 kap. 2 § OSL	<ul style="list-style-type: none"> • Förvaras i säkerhetsskåp • Hanteras standalone • Bara säkerhetsklassade befattningar tar del av det
<ul style="list-style-type: none"> • Risk- och Sårbarhetsanalys • Var beredskapslager är belägna	18 kap. 13 § OSL	Förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte har möjlighet att ta del av uppgifterna

<ul style="list-style-type: none"> • Listor över nyckelpersoner och deras ansvarsområden vid en krissituation • Beroendeförhållande till vissa leverantörer • Var det finns svagheter i reaktionstid eller svårigheter att upptäcka incidenter 		<ul style="list-style-type: none"> • Gör en individuell bedömning av varje uppgift och varje begäran om utlämnande. Sekretessbelägg inte hela handlingar eller grupper av uppgifter utan att pröva om sekretessen verkligen gäller för varje enskild uppgift. • Vara tydlig med vilken sekretessbestämmelse som man åberopar och vilket skäl som ligger till grund för sekretessen. Ange vilket skaderekvisit som gäller, det vill säga vilken typ och grad av skada som kan uppstå om uppgiften röjs. • Märka handlingarna med sekretessmarkering, begränsa tillgången till dem, och förstöra dem på ett säkert sätt när de inte längre behövs.
---	--	---

Utbildning

Utbildnings- och informationsinsatser genomförs regelbundet för att höja kunskapen om verksamhetens säkerhetsskydd och för att öka förståelsen och acceptansen för det är en viktig del av säkerhetsskyddet.

Säkerhetsskyddschefen säkerställer att de som deltar i säkerhetskänslig verksamhet har en tillräcklig kunskap om säkerhetsskydd, dvs att det genomförs utbildning i säkerhetsskydd. Deltagandet ska dokumenteras.

Uppföljning (kontroll, tillsyn)

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för kontroller och tillsyn av kommunens säkerhetsskydd. All personal som omfattas av säkerhetsskyddsanalysen ska erhålla nödvändig utbildning. Säkerhetsskyddschefen ansvarar också för att ta fram interna instruktioner och skriftliga rutiner för hur sekretessbelagda uppgifter ska hanteras i kommunen. I förekommande fall ska utrustning som till exempel fristående datorer och säkerhetsskåp införskaffas.

Incidentrapportering

Berörda medarbetare har ett ansvar att följa gällande rutiner för kommunens säkerhetsskydd, samt att rapportera eventuella brister och incidenter till säkerhetsskyddschefen samt till närmaste chef.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar för en regelbunden avrapportering och incidentrapportering till kommunchefen samt eventuell incidentrapportering till Säkerhetspolisen.